

gen Betydning for Udnyttelsen af de Arealer, der fremkommer, naar Tørvemassen er afgravet. Det vil have Betydning for de tilstødende Lodsejere, det vil have Betydning for de paa Egnen boende Landarbejdere, at Staten er Herre over Udnyttelsen af de Arealer, der bliver tilbage, og kan udstykke dem paa den Maade, som Staten nu gør. Man er jo ikke sikker paa, at noget saadant vil ske fra Stamhuset Lindenburgs Side, naar det er Herre over Arealerne efter Afgravningen. Jeg mener derfor, at man ikke bør slaa fast paa Forhaand, at Staten ikke skal overtage Lille Vildmose. Jeg mener, det maa siges til Kommissionen, at den ogsaa skal have det Spørgsmaal for Øje ved den Undersøgelse, den underkaster Moserne.

For Store Vildmoses Vedkommende er det saaledes, at Stamhuset Birkelse, der ejer den betydeligste Del af Mosen, har bortforpagtet noget over 2 000 ha til et Aktieselskab, der har Ret til Udnyttelse af Tørvemassen; men heller ikke her har man, saa vidt jeg ved, Garanti for, at dette Aktieselskab sørger for, at den eftergravede Jord behandles paa en tilfredsstillende Maade. Der bør derfor absolut sørges for, at der træffes saadanne Overenskomster med dette Aktieselskab, at hele Store Vildmose kan komme ind under Staten, og at de Arbejder, der skal foretages, foretages under Statens Tilsyn.

Lille Vildmose blev i sin Tid skænket af den daværende enevældige Konge til Grev Moltke, der ejede Godset Lindenburg. Den var altsaa en Gave fra den enevældige Konge til en Privatmand. Jeg kan derfor ikke mene, der er nogen Rimelighed i, at der skal tages noget synderligt Hensyn til den nuværende Ejer. I Skrivelser fra Godskontoret, der medfølger Lovforslaget, henstiller Godsinspektøren meget indstændigt, at der tages tilbørligt Hensyn til Ejeren af Lindenburg; han har været saa og saa god en Mand, han har foretaget Kulturarbejder i Mosen, og Staten bør derfor absolut ikke ekspropriere Lille Vildmose. Det er vist rigtigt nok, at Ejeren af Lindenburg har foretaget betydelig større Arbejder i Lille Vildmose end Ejeren af Birkelse i Store Vildmose. Men for det første har Lille Vildmose altsaa ikke kostet den oprindelige Ejer synderligt, og under Hensyn til de store Værdier, der ligger i den, og navnlig under Hensyn til Udnyttelsen af Arealet, efter at Tørvemassen er afgravet, maa Staten lade det samfundsmæssige gaa forud for Hen-

synet til den nuværende Besidder af Mosen.

Jeg nævnedes, at Ejeren af Lindenburg havde truffet Overenskomst med Cementfabrikkerne om Udnyttelse af Tørvemasserne i Lille Vildmose, og der foreligger ogsaa i en Skrivelse fra Godskontoret Meddelelse om, at der af Overingeniør Sommerfeldt er udarbejdet Planer til Kultivering af Mosen, Afvanding o. s. v. og ogsaa til Oprettelse af industrielle Foretagender i Mosen; men af hvilken Art disse industrielle Foretagender skal være, hvad Planerne gaar ud paa, foreligger der intet om. Det fremgaar af en Skrivelse fra Godskontoret, at Overingeniør Sommerfeldt udtrykkelig har forbeholdt sig, at hans Planer ikke kommer frem, og det fremgaar af samme Skrivelse, at Ingeniør Poul Larsen paa Cementfabrikkernes Vegne ikke ønsker, at Overenskomsten mellem disse og Lindenburg forelægges den danske Rigsdag. Jeg haaber, at disse Overenskomster ikke er af en saadan Art, at de forhindrer en virkelig rationel Udnyttelse af Værdierne i Mosen, og heller ikke er af den Beskaffenhed, at de stiller sig hindrende i Vejen for, at de afgravede Arealer kan blive benyttet paa en saa heldig Maade som muligt.

Nu har Ministeren ment det nødvendigt, at en Kommission undersøger dette Spørgsmaal om Udnyttelsen af de to Vildmoser, og det vil være unaturligt at modsætte sig dette. Kun vil jeg udtale Ønsket om, at denne Kommission maa arbejde hurtigt. Jeg ved ikke, om der foreligger fuldt færdige Planer, men det er jo et Spørgsmaal, der har været arbejdet med længe, og det vil sikkert kunne lykkes Kommissionen at udføre sit Arbejde i et ret begrænset Tidsrum. Befolkningen i Nordjylland er stærkt interesseret i denne Plans rigtige Løsning, og det er da mit Haab, at Kommissionen ret hurtigt maa afslutte sit Arbejde, saa der paa Rigsdagens Bord kan komme til at foreligge de færdige Forslag om Udnyttelse af disse store Mosearealer. Mit Parti ønsker at medvirke til, at dette Lovforslag fremmes snarest muligt, saa den foreslaaede Kommission hurtigst muligt kan paabegynde sit Arbejde, der jo maa føre til, at vi endelig kan faa denne store og vigtige Sag afgjort.

Jensen-Bundgaard: Det Lovforslag, der her er Tale om, drejer sig om Nedsættelse af en Kommission til at behandle